

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum prophetia sit de conclusionibus scibiliibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

Liter non intuentur, potest vnum sine alio videri.
Ad vii. dicendum, quod habitus infusus est p-
 fector quam acquisitus secundum genus suum, sc-
 ratione originis & rōne eius propter quod datur,
 quod est altius eo ad quod ordinatur habitus acq-
 situs: sed quantum ad inodum habendi vel pfecti-
 di, nihil prohibet habitum acquisitum perfectio-
 rem esse: sicut pater q per habitum in fideli infusum,
 non ita perfecte videmus credibilia: sicut per habi-
 tum scientiae acquisitum conclusiones scientiarū.
 Et similiter lumen propheticum qui sit infusum:
 non tamen ita perfecte existit in nobis sicut habitus
 acquisitus, quod etiam dignitati habituum infuso-
 rum attestatur: quia ex cōrū altitudine cōtingit,
 ut humana firmitas eos plene possidere nō possit.

Ad viii. dicendum, quod ratio illa procederet,
 si lumen quo perfunditur mens prophηtē, esset ha-
 bitus: non autem si ponamus habitatem ad per-
 cipendum lumen prædictum esse habitum vel qua-
 si habitum, cum ex eodem possit esse aliquis habi-
 lis, ut illuminetur de quocumque.

Ad ix. dicendum, q qualiter formatio sp̄eri de-
 noui regrā ad prophetiā revelationē, infra diceat.

Ad x. dicendum, q licet inspiratio habitus non
 nominet: tamen ex hoc non potest probari, quod
 prophetia non sit habitus. Consecutum est enim,
 quod habitus per actus definiantur.

Ad xi. dicendum, q vide secundum phil. di-
 pliciter dicitur, s habitu & actu, vnde & visio actū
 & habitum nominare potest.

Ad xii. dicendum, quod lumen propheticum,
 non est qualitas difficile mobilis: sed aliquid trans-
 fens & secundum hoc loquuntur auctoritates in-
 ducta: sed habitus illa quae remanet ad illustra-
 tionem denuo percipiendam, non est facile mobilis:
 immo dū permanet nisi in prophetia fiat magna
 transmutatio, per quam talis habitus tollitur.

Ad PRIMVM vero corum, quae sunt in contraria
 dicendum, quod quia actus totaliter ab habitu ori-
 tur, in illa ph̄il. divisione actus ad habitum re-
 ducitur, vel etiam ad passionem, eo quod passio a-
 ctus quidam est anima, ut irasci & concupiscere:
 prophetia autem quātum ad ipsam visionem pro-
 pheta est actus quidam mentis: quantum vero ad
 lumen, quod raptim & quasi per modum penetrat
 sensus recipitor, est similis passioni, prout in intel-
 lectu receptio passio dicitur: quia intelligere qdā
 tam pati est, vt dī in 3 de Anima. Vē potest dī quod
 illa divisione philosophiū in membra divisionis pro-
 prietate accipiuntur, non sufficienter comprehendit oīa
 quae in anima sunt: sed ea tantum quae ad materiā
 moralē pertinent, de qua ph̄il. intendit, sicut patet
 per exempla, quibus ibidem phil. se exponit.

Ad ii. dicendum, q non omne quod cognoscit
 aliquo habitu, cognoscitur: sed solum illud de quo
 perfecta cognitione habetur. Sunt oīa actus imperse-
 citi nobis, qui ex habitu non procedunt.

Ad iii. dicendum, quod in scientiis demonstra-
 tibus sunt quedam cōta, in quibus particulares con-
 clusiones, quasi in quibusdam feminis, virtualiter
 continetur. Vñ ille qui hēt habitum illorū cōta, non
 se hēt ad particulares conclusiones, nisi in po-
 tentia remota quae indiget motore vt in actū pīn-
 gat: sed in reb. prophetabilib. non est talis ordo, vt
 qdā ex alijs primis deducantur, ut sic qui hēt noti-
 tiā primorū habitū, hēt notitiā sub quadā cōfin-
 sione habituum secundorū, vñ ratio nō sequitur.

Ad iv. dicendum, q intellectus alio mō perficit
 prophetia, & fide: prophetia enim perficit intel-

Aleatum secundum se, vnde oportet ut ea ad q prophetia est, perfetus dono prophetia, possit distin-
 gue inspicere: sed fides perficit intellectum in ordi-
 nad affectum. Actus enim fidei est intellectus im-
 perati a voluntate, unde per fidem intellectus ni-
 hil aliud habet nisi vt sit paratus ad assentendum
 his, quae Deus credi mādat. Et hinc est, quod fides
 assimilat auditum: sed prophetia visioni. Et sic non
 oportet, qd habēs habitū fidei distincte cognoscat
 oīa credibilita, sicut oportet qd habēte habitū pphē-
 tia, qd omnia prophetabilia distincte cognoscat.

ARTICVLVS III.

Vtrum prophetia sit de conclusionibus scibilibus,

SECUNDO queritur, utrum prophetia sit de con-
 clusionib. scibilib. Et vñ qd nō, quia prophetia
 est in spiratio, vñ cuētū imobili ueritate denun-
 tians. Eventus autē rerū dicunt futura cōtingētia,
 cuiusmodi non sunt conclusiones scientiae demō-
 stratiū: ergo de scibilib. non potest esse prophetia.

Prae. Hier. dicit, quod prophetia est signum di-
 uini præficienit: præficienit autē de futuris est. Cū
 igitur futura præcipue contingētia de quib. maxi-
 me vñ esse prophetia, non possunt esse conclusiones
 scientiae, videtur quod non possit de con-
 clusionibus scibilibus esse prophetia:

Prae. Naturā non abundat in superfluis, nec de-

ficit in necessariis, & multo minus Deus, cuius a-
 ctio est ordinatissima: sed homo ad sciendū cō-
 clusiones scientiarū demonstratiū, habet
 aliam viam, quam prophetiam scilicet per princi-
 piā per se nota ergo uideretur quod superfluum es-
 set si huiusmodi per prophetiam cognosceretur.

Prae. Diversus modus generationis est iudicium
 diuerstatis speciei. vnde mures generati ex semine,
 non possunt esse eiudem speciei cum illis qui
 generantur ex putrefactione, ut Commen. dicit 8.
 Phys. sed homines naturaliter conclusiones scien-
 tiarū demonstratiū ex principiis per se no-
 nis accipiunt: si igitur sunt aliqui homines, qui alio
 modo scientias demonstratiū accipiunt, utpote
 per prophetiam, erunt alterius speciei, & equino-
 ce homines dicuntur, quod est absurdum.

Prae. Sciētāe demonstratiū sunt de his, quae
 se habent indifferenter ad omne tempus: sed pro-
 pheta non similiiter se haberet ad omne tempus:
 immo quandoque spiritus prophetarū tangit cor
 prophetarē præsenti, & non de futuro, quandoque
 econtrario, ut Greg. dicit super Ezecl. ergo pro-
 pheta non est de illis, de quibus est scientia.

Prae. Ad ea quae per prophetiam sciuntur, nō
 eodem modo se haberet mens prophetarū & cuiusq[ue]
 que alterius, sed in omnibus quae sciuntur per de-
 monstratiū, idem est iudicium prophetarū &
 cuiuscumque alterius scientis illud, & neuter alte-
 ri preferuntur, ut dicit Rabbi Moses. ergo de his
 quae per demonstrationem sciuntur, non est pro-
 pheta.

SED CONTRA, Prophetis non credimus, nisi
 quatenus Spiritus prophetarū inspirantur: sed illis,
 quae sunt scripta in libris prophetarū, oportet
 nos fidem adhibere, etiam si pertincent ad conclu-
 siones scientiarū, utpote, quod dicitur, qui firma-
 uit terrā super aquas: vel si quae sunt alia. ergo pro-
 pheticus spiritus inspirat prophetas etiam de conclu-
 sionibus scientiarū.

Prae. Sicut se hēt gratia signorum ad operan-
 dum ea, q sunt sup uirtutem nature, ita se hēt do-
 num prophetarū ad cognoscendum ea, q naturale
 cognitionem excedunt: sed per gratiam signorū

Quest. dī. S. Tho. AAA 4 non

Glor. mat.
Iust. illud
Eccl. uirgo
concepit.
Glor. mat.
Iust. illud
Eccl. uirgo
concepit.
Glor. mat.
Iust. illud
Eccl. uirgo
concepit.

7. Met. com.
18. & 1. &
11. & 6. &
& 18.

Homo. non
multum pro-
cul a prima
in Ezecl.

QVÆS. XII. DE PROPHETIA, ART. III.

non solum sunt ea quæ natura facere non potest, utpote illuminare cœcos, suscitare mortuos: sed et quæ natura facere potest, ut curare febricitantes. ergo per donum prophetia, non solum cognoscuntur ad quæ naturalis cognitio non potest attingeres, sed et ad quæ naturalis cognitio attingere potest, cuiusmodi sunt conclusiones scientiarum, & sic videtur, quod de eis possit esse prophetia.

R E S P O N S. Dicendum, quod in omnibus quæ sunt propter finem, materia determinatur secundum

Cos. 28. & Reges. 1. 2.

prophetiam datur ad utilitatem Ecclesiæ, ut patet i. ad Cor. 12. Vnde omnia illa, quorum cognitio potest esse utilis ad salutem, sunt materia prophetiae, siue

sunt præterita, siue futura, siue æterna, siue necessaria, siue contingens. Illa uero, quæ ad salutem pertinet, non potest esse extranea a materia prophetie.

Cos. 9. pars 2. prim. tom. 3.

vnde Aug. dicit 2. super Gen. ad literam, quod quævis

autores nostri severint cuius figura sit caelum: tibi per eos dicere noluit spiritus ueritatem, nisi quod profet salutem. & Ioh. 16. dicit. Cum uenerit ille spiritus ueritatis, docebit vos omnem ueritatem, glo. salutem

Glo. Interlineariis ibid.

necessariam. Dico autem necessaria ad salutem, siue sunt necessaria ad instructionem fidei, siue ad informationem morum. Multa autem quæ sunt

in scientiis demonstrata ad hoc potest esse utilia, ut

pote intellectum esse incorruptibilem, & ea quæ

in creaturis considerata in admirationem diuinam sapientie & potestatis inducent, unde & de his in

uenimus in sacra scriptura fieri mentiones. Scien-

dum tamen, quod cum prophetia sit cognitio eorum,

quæ sunt procul, non eodem modo se habet ad

ofia predicatione. Quædam non sunt procul a nostra notitia, ex parte ipsorum: quædam uero ex parte nostra. Ex

parte quidem ipsorum sunt procul futura contin-

gentia, quod per hoc non cognoscuntur, quia abesse de-

ficiunt, cum nec in se sint, nec in suis causis deter-

minent, sed ex parte nostra sunt procul illa, in quo

rum cognitione accedit difficultas propter nostrum defecatum, non propter ipsa, cum sint maxime cognoscibilis, & perfectissime entia: sicut res intelligibles & praecipue externæ. Quod autem competet alicui secundum se, verius competit ei, quod

competit sibi ratione alterius. viii cum futura contin-

gentia verius sint procul a cognitione, quam quæ

cumque alia, i.e. precipue ad prophetiam uidentur

pertinere in tamen, quod quasi precipua prophetie ma-

teria in definitione prophetie ponuntur, in hoc

quod dicitur prophetia est diuina inspiratio rerum eu-

tus &c. Ex quo etiam nomen prophetie vñ esse ac-

ceptum. viii dicit Greg. super Ezecl. quod cum ideo

prophetia dicta sit, quod futura prædicat, qd. de pe-

terito vel presenti loquitur, rationem suomominis amittit. Eorum uero quæ sunt procul ex parte no-

stra, est consideranda similiter quædam distinctione. Que-

dam non sunt procul, utpote oem cognitionem hu-

manam excedentia, ut Deum esse trinum & unum &

alia huiusmodi, & talia non sunt conclusiones scientiarum. K

Quædam uero sunt procul, utpote excedentia co-

gnitionem alicuius hominis, non cognitionem humanam simpliciter, utpote qd. a Doctis per demonstrationem sciuntur, sed indostri naturali cognitione ad ea non perrungunt: sed quaque eleuant ad ea revelatione diuina. Et huiusmodi non sunt prophetabili sim-

pliciter: sed respectu huiusmodi, & sic potest subesse prophetiae conclusiones demonstrationes in scientiis.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod eu-

etus rerum ponuntur in definitione prophetiae, quasi materia maxime propria prophetiae: non

F autem ita quod sint tota prophetiae materia.

Et similiter dicendum ad secundum, quod rōne principalis sua materiæ prophetiae signum præscientiæ dicitur.

Ad tertium dicendum, quod quævis & cœlum scientiarum possunt scribali modo quam per prophetiam: non tamen est superfuum, ut lumine prophetiae ostendatur, quia firmius adhaeremus prophetarum dictis per fidem, quam demotio nib. scientiarum, & in hoc etiam Dei gratia com-

mendatur, ut ipsius perfecta scientia ostendatur.

Ad quartum dicendum, quod causa naturalis habet determinatos effectus, cum certum uitrum sint finiti: & limitatae ad unum. & ideo quævis causis naturalibus producuntur in eis secundum diuersum generationis modum, & propter eis specie diversa: sed uitrum diuina cum in infinita, potest producere eisdem effectus in specie in opere naturæ, quos natura producit, unde non sicut, quod si ea quæ naturaliter cognoscit possum, diuinitus reuelentur, quod illi qui diuerse modico gnitionem accipiunt species differant.

Ad v. dicendum, quod licet prophetia interdiu sit de his, quæ diuersis temporib. distinguuntur interdiu tamen est de illis, que per se tempus sunt vera.

Ad vi. dicendum, quod Rabbi Moses non intendit quin de his, quæ per demonstrationem sciantur, posit fieri reuelatio prophetæ; sed gaet quo per demonstrationem sciuntur, non differt a de his habeatur prophetia vel non.

H A R T I C U L U S 11.
Verum prophetia sit naturalis.

Tertio queritur, utrum prophetia sit naturelis. Et uidetur quod sic. potior enim est cognitio uigilantis, qua in dormientibus: sed dormientibus naturaliter contingit, ut futura prævidentia sciat patet in diuinationib. somniiorum: ergo multo fortius in uigilando aliqui naturaliter possunt natura prævidere. hoc autem est prophetæ officium. ergo aliqui naturaliter potest esse prophetæ. sed dicto quod uigilantis cognitio est potior quantum ad iudicium: sed dormientibus quantum ad receptionem.

¶ 2 Sed contra. Secundum hoc uis cognoscitur potest de aliquo iudicare, quod spem eius recipit in dictum ergo receptionem sequitur, ergo ubi est posterior receptio, est etiam perfectius iudicium, & sic si dormiens est potior in recipiendo, debet est potior in iudicando.

¶ 3 Præ. Intellectus non ligatur somno, nisi per accidens si in quantum deponit a sensu, sed iudicium intellectus non deponit a sensu, cum intellectus operatio secundum hoc a sensibus deponit, quod a sensibus accepit: iudicium autem est post acceptance. ergo intellectus iudicium non est legit in somno, & ita usq; distinctione positana est. **¶ 4** Præ. Illud quod conuenit aliqui ci secundum naturam suam, sicut ex hoc ipso quod ferrum a robore separatur, accedit ei claritas, que est in naturali: sed ex hoc ipso quod anima a sensibus corporis abstrahitur, competit ei futura prævidere. vñ Aug. ostendit 12. super Gen. ad literam multis exemplis ergo videatur quod prævidere futura, si ipsi animali humanae naturale, & sic idem quod prius.

¶ 5 Præ. Greg. in 4. Dialogorum dicit, quod ipsa liquido animarum vis subtilitate sua aliquod possit, aliquando animarum vis subtilitate de corpore per remotionem uentura cognoscunt: led illi que possunt alia inspicere ex sua subtilitate naturaliter, inspicio ergo